

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e30798/facsimile.pdf> (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

1849.

Beretning

N° 214.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

Spv og fredbindende (70de) Raade.
(Om fortløbende Behandling af Ordmænd. § 20.)

Det var disse saa Bemærkninger, som jeg har fandt mig foranstændigt til at tilføje, idet jeg forøvrigt ganske maas overlode til Forsamlingen, hvad Bøgt den vil lægge paa de Erindringer, som jeg paa Ministeriets Bøge — og efter hvad der i samme herom er nedtagne — har hørt den Mæd det foretagne Forsamlingen. Forsaavidt det Spørgsmaal er reist af en aarlig Rigsdagsmand, om en enkelt Minister kan fremsomme med Lovforslag, og der er det jo en Beføjelse, som den vedkommende Minister naturlig maas udarbejde det Lovforslag, han ønsker fremsendt, og bringe det under Overrettsforretning i Ministerraadet; naar dettes Skæbne da tillader Lovforslaget, foretages det for Kongen, og først efter Kongens Befaling forelægges det Rigsforsamlingen.

Grundlov: Afhvar, mine Herre, er jo, som vi alle ville indvise, noget, der ikke kan undgaaes, hvor meget er betruet, og derfor kan almindelig enten Kongen af Danmark eller Rigsforsamlingen være uden Ansvar, da vi selvfølgelig er meget godt betruet, og naar derfor Kongen af Danmark kaldes ansvarlig, da mener jeg, at dette Ord, ikke blot som overalt, kaldes Ansvar, Malm og Klang, men at det ogsaa her almindelig kaldes Sandhed. Derfor derfor ingen anden Rigsdagsmand har foretaget sig et Medbringingsforslag med Henblik til den 17de Paragraph, da kommer jeg til at udtale mig at faar det til at stille et Forslag, da jeg, ved en uheldig Forveksling i Ordbrugs-øst, ventelig har lidt det. Ansvarligheden for nogen Ret, for Gæld eller nogen anden samlig Domstol, er, som vi vel ogsaa vide, en Stilling i det borgerlige Selskab, som kun Kongen og Rigsforsamlingen, men ogsaa de alene, maas være undtagne fra, og paa den anden Side kan Ingen mindre være fritaget for en saadan juridisk Ansvarlighed end Kongens offentlige Raadgivere. Det er let at indse, at jo mere der er betruet til disse Kongens offentlige Raadgivere, hvad enten vi kalde dem Minister eller Statsraader eller Rigsraader, jo mere der er den betruet, og altsaa her, hvor der er dem viselig Meget betruet, saa at de bitterligen ikke alene ere, som de Gamle sagde, Kongens Øine og Øren, men ogsaa for en hør Deed hans Hænder, der maas uundværligvis Ansvarligheden være i samme Grad. Men paa den anden Side er det ikke blot en lang Erfaring, der lærer os, at den juridiske Ansvarlighed for Minister mere kan haare paa Papiret, men det er seld omstændigheder, der skal tillade os at gjøre Ministerens juridiske Ansvarlighed saa temmelig som muligt; thi dersom vi handle anderledes, da vilde vi paa den ene Side let bortkøbe de bedste og dagligt Mand fra Ministerarbejde, og paa den anden Side indbitte os, at vi havde i Ansvarlighedsloven en Bøgen for en god og fæstelig Sympelse, som den dog ikke kan give. Jeg maas derfor tage mig den Frihed at henvende Forsamlingens Opmærksomhed paa det Ønske, som efter min Overbeviendning kan gaae en Bøgen, ulstnet som alle i denne Verden en uafkommen, men dog en virkelig og i Reglen tillægsfuld Bøgen for en fæstelig Sympelse, og at det nemlig er ingenlunde en streng Ansvarlighedslov, nei, at det er paa den ene Side Rigsdagens Ret til at fremsende og udspørge Kongens offentlige Raadgivere og paa den anden Side alle Talere og Erindrere Frihed til at ytre deres Siemne haare om Raadgiverens Grundfæmninger, som de høre vedfænt sig, og

om deres Fremgangsmaade, som er Kjendsgjerninger. Dette anser jeg for det Vigtigste, det Herste og det Sidste. Men forsaavidt som man dog vilde have og give visse Grundbestemmelser for Ministerens Ansvarlighed, da skulde man vistnok ikke henvisse til en Ansvarlighedslov i Mulighedernes Rige; thi efter Erfaringens Vidnesbyrd kan man være temmelig sikker paa, at en saadan enten vil blive meget daarlige, eller, som i Frankrig, aldrig blive færdig. Jeg vil derfor foreslaae et andet Tilleg til Paragraphens sidste Ord, om at alle Lovforslag og vigtige Regjeringsforanstaltninger skulle forelægges Statsraadet, et andet Tilleg end det, vore Røvminger haare foreslaet os, og Tillegget skulde efter mine Tanker blot være de saa Ord: „og for disse er hele Raadet ansvarlig.“ Det er nemlig let at indse, at naar man vil indskrænke Ansvarligheden for enhver Forholdsbegreb til den Minister, der haare underrettet Udvalget herom, at da var det omrent det Samme, som man vilde tilintetgjøre Ansvarligheden; thi fremfor Alt, da det ikke er forbudt at haare Minister uden Forudsættelse, og som vistnok heller ikke bør forbødes, saa kunde man jo haare en Minister til at underrette alle fortløbende Ting, ligesom man jo i den verdslige Literatur ogsaa har hørt dem til at underrette, som man hører, man dog haare stille i Hæren. Endelig vil jeg henstille til Forsamlingens Overrettsforretning, om det ikke var hensigtsmæssigt, at vi saare til at faare et saadant Ord for disse vore høieste Embedsmænd; thi Ministeriet, det er ikke blot, som vi vide, et vidt fremmed Ord, men det lyder i den danske Folkesind, som vi alle vide, ogsaa Ministeriet, og har da høreren i Beskedenhed eget eller noget saadant Brev nogen god Klang. De Herre haare kaldt det Statsraad og Statsraader, og jeg mener, at det var uden Sammenligning det Bedste at foretrække det, naar vi ikke haare eller vilde sige noget andet. Men jeg maas dog udtrykke min Overbeviendning, at vi burde set ikke for det gode gamle Ord „Rigsraad“ og „Rigsraader“, thi de svare ligesom til Stillingen, og de ere let forstaaelige, og den Fortid, der skal være, og som jeg haader vil blive paa Bemærkelsen, den skal aabenbar, og jeg vil haare det, den vil Rigsforsamlingen give dem.

Formanden: Jeg skal blot, med Henblik til det Medbringingsforslag, som den aarlig Tale har ønsket at stille til § 17, gjøre den Bemærkning, at der ved den endelige Behandling vil blive Spørgsmaal, om den aarlig Forsamling vil tillade, at det tages under Behandling, da det ikke i rette Tid er fremsat.

Ræd: Jeg skulde finde det fortløbende vigtigt, at Ansvaret af de saakaldte Minister bestemmes ved Lov, og jeg har anset det for afgjort, at § 20 vilde modtage en Tilfæining herom, da jeg allerede maatte haare foretaget mig et Medbringingsforslag til § 12, ifølge hvis Stemmning det i modfat Fald blev muligt, at hele Regjeringen i et givet Tilfælde kunde styres af kun et Par Minister, som haare sat sig i Besiddelse af saamlige Postestæller. Forøvrigt maas jeg naturligvis slutte mig til Rigsdagsmanden for Brænde (Grundlov), naar han vil haare Udvalgte „Rigsraader“ og „Rigsraad“ optagne Udvalgte det fremsendte Ord „Minister“ og det gamle nye Ord „Ministeraader“. Vi skal da tillige for de fremsendte Udtryk „Konstitutionspræsident“ og „Premierminister“, idet vi ganske naturlig vil en Rigsraadsførermand.

Tilførsning: Efterat jeg har hørt de forskellige Medlemmer ytre sig til Fortæl for den af Udvalget foreslaaede Forandring af det oprindelige Udsat, er jeg paa ingen Raade bleven overbeviendt om, at denne Forandring skulde i alle Dele være heldig; for har jeg paa ingen Raade ret fundet overtyde mig om, at den paa nogen Raade